

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಸಭೆ

ಸೋಮವಾರ, ದಿನಾಂಕ ೧೨ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೮೪

ಸದನವು ವಿಧಾನಸೌಧದಲ್ಲಿರುವ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಘಂಟೆಗೆ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿತು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು (ಶ್ರೀ ಡಿ. ಬಿ. ಚಂದ್ರೇಗೌಡರವರು) ಶೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರು.

OBITUARY REFERENCE

Re: Demise of Sri M. Manche Gowda., M.L.A.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ದಿನಾಂಕ ೧೧-೩-೧೯೮೪ ರಂದು ಈ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಮಂಚೇ ಗೌಡರವರ ನಿಧನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಈ ಸಭೆಯ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ನಾಲ್ಕನೇಯ ಆರನೆಯ ಹಾಗೂ ಏಳನೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮದ್ದೂರು ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಹಲವಾರು ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

ನಿಧನ ಹೊಂದಿದ ಸದಸ್ಯರ ಗೌರವದ ಅಂಗವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಮೌನವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಳಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಸಂತಾಪ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಅಗಲಿದ ಸದಸ್ಯರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ (ಮಾನ್ಯವಿತ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಅತ್ಯಂತ ವೇದನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ದುಃಖದಿಂದ ಇವತ್ತು ಈ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂಚೇಗೌಡರ ಮರಣ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮನೆ ಮೊನ್ನೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದ ದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಡೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಡೆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಸುದ್ದಿ ಶ್ರೀ ಮಂಚೇಗೌಡರ ಬಹಳ ದುಃಖವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಶ್ರೀ ಮಂಚೇ ಗೌಡರು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ನಾಯಕರು. ಎಂ.ಎ., ಪದವಿಧರರು, ಎಂ.ಎಲ್.ಬಿ., ಯನ್ನು ಓದಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸ್ವತಃ ರೈತರಾಗಿ ರೈತರ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ರೈತರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂತರ ಹೊರಾಟ ಮಾಡಿದ ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶ್ರೀ ಮಂಚೇ ಗೌಡರು ನನಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಕಳೆದ ೧೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅವರು ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದ್ದಾಗಲೂ, ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಅವರು ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಒಬ್ಬ ಶಾಸಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಂತವಾಗಿ ಜನರ ಸೇವೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆದರ್ಶ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಪುನಃ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಕೆ.ಎಂ. ದೊಡ್ಡಿಯ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಒಬ್ಬ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಅನೇಕ ಸಲ ರೈತರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಯವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗಾಗಿ ಕೂಡಿದಾಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತರಿಗೆ

ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬೆಲೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು, ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಕೂಡ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ವಾದ ಮಂಡಿಸುವಂಥಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಈ ಮನೆ ಈ ರಾಜ್ಯ ಬಡವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಎಲ್ಲರ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಮಂಜೇ ಗೌಡರವರ ಸಾವಿನಿಂದ ನಾವು ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ರೈತ, ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಾಯಕನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮನೆ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ತಾವು ಕೂಡ ಸೂಚನೆ ಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ವೀರಪ್ಪ ಮೊಯಿಲಿ (ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮೊನ್ನೆ ಗುರುವಾರ ದಿವಸ ಈ ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಇರಲಿಲ್ಲ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಈ ಸದನದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದಂಥ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ಇತ್ತೀಸ ದಿವಸ ನಾವು ಪುನಃ ಸೇರಿದಾಗ, ಇಲ್ಲದಂಥ ಶ್ರೀ ಮಂಜೇಗೌಡರ ಮರಣದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮಗಲ್ಲಾ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಗಿದೆ. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮಂಜೇಗೌಡರು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರು, ವಿದ್ಯಾವಂಶರು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗತಿಗಾಮಿ ಕೃಷಿಕರಾಗಿ, ಕೃಷಿಕರ ಪಾದ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾದ್ಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿದಂಥ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಮೂರನೇ ಬಾರಿ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಪ್ತೇ ಮಾತ್ರ ವಲ್ಲ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಂಥ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮಂಜೇಗೌಡರು. ಶ್ರೀಯುತ ಮಂಜೇಗೌಡರನ್ನು ಸುಮಾರು ೧೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಂದರೆ ೧೯೩೨ರ ನಂತರ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾಡುವಾಗ, ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಗಂಭೀರತೆ ಜೊತೆಗೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಅನುಭವದ ತಮ್ಮ ಎರಕದಲ್ಲಿ, ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ಹರಿಸತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿದ್ದ ಶ್ರೀಯುತರನ್ನು ಸಂಸತ್ ಪಟ್ಟವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ, ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಅನುಭವದ ಒಂದು ಫಲವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಇಡುವಾಗ, ಅವರು ಯಾರಾದರೂ ಕೂಡ ನಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದಾಗ, ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ, ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಪಡಿತ ವಾದಂಥ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು, ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದಂಥ, ಸರಳತೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡ ತಕ್ಕಂಥ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ಮಂಜೇಗೌಡರಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದು ಇದೆ. ಆಪ್ತೇ ಮಾತ್ರ ವಲ್ಲ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು. ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭವಿರಲಿ. ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಲಾಭ ಬರಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋಗುವಂಥಾ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬಿಂಡಿತ ವಾಗಿ ಮಂಜೇಗೌಡರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೇ ಆಗಲಿ, ತನಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥ ಕಾಂಕ್ಷೆ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ತನಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದಂಥ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲಿ ಯಾವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮೌಲ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಂಜೇ ಗೌಡರದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ನೆನಪಿರಾತ್ರಿ ಟ್ರೇನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂದೆ. ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ, ಎಷ್ಟು ಎಲೆವಿಕೆಯಿಂದ, ಎಷ್ಟು ಚುರು ಕಾಗಿದ್ದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಆಪ್ತೇ ಬೆ ಗನೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ರೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ಕನಸು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ನೆನಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರನ್ನು ಇದತ್ತು ಈ ಸದನ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಗಾಗಿ ಅನೇಕವೂ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ, ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟಗಾರ, ಚಿಂತನ ಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮರುಕಪಡಬೇ ಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳಾಗಿ, ನಿಷ್ಕಾರವಾದಿಗಳಾಗಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅವರು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡ ಸಮಾಜ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೂಡ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬಡವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಯನ್ನು ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಯುತರ ನಿಧನದಿಂದ, ಅವರ ಬಂಧುಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕೂಡ ದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಸದನಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಆದರ್ಶಗಳು, ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಶ್ರಮಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇದರಿಂದ ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಂತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆಂದು, ಈ ಸದನದ ಪರವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಕೂಡ ಹೆಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಇಲ್ಲದೆ, ಇಂದು ನಮಗೆ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಶಾಂತಿಯ ಭಾವನೆ ಉದ್ಭವವಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರೂ ಕೂಡ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ, ತಾವು ಕೂಡ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ದಿವಂಗತ ಮಂಜೇಗೌಡರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಲಿ ಎಂದು ಹೆಳಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್ (ಕೃಷ್ಣರಾಜ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕಳೆದ ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಶಾಸಕರ ಗಿದ್ದು, ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸಿದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ, ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಆತ್ಮಂತ ಸ್ನೇಹಮಯ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಉಕ್ತಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಭಾವ ಬಂದರೂ, "ಹಜ್ಜಾಧವಿ ಕಠೋರಾಣಿ" ಅಂದರೆ ಕಠೋರವಾಗಿ ತನ್ನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ, ಪಕ್ಷಾಂತವಾಗಿ, ಕಾಲಾಂತವಾಗಿ, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ವಿಷಯ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಬಂದರೂ ಸಹ ಹೊವಿಗಿಂತ ಮೃದುವಾಗುವ ಸ್ವಭಾವ. ಹೊವಿನಂತೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ. ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಕುರಿತು, ಸಹಕಾರಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಈ ದಶಕ ಉತ್ತಮವಾದ ಸೂಚನೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಬಲ್ಲಂಥ ವಿಚಾರವಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಹಸನ್ಮುಖಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಕೋಪ ಬರುವುದೇ ಅಪರೂಪ, ಕೋಪ ಬಂದರೆ ವೀರಭದ್ರನ ಅವತಾರ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ಚರ್ಯತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂಥ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಅದು ನೀರಾವರಿ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬಹುದು, ಸಹಕಾರಿ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬಹುದು, ರೈತರ ಬಗ್ಗೆ ಇರಬಹುದು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು, ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಗೆ ನಾವು ಅಶ್ರುತರ್ಪಣ ಮತ್ತು ವಿಷಾದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸ್ನೇಹಮಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಾವು ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೋರಿ, ಅವರ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ದುಃಖ ಸಹಿಸುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮ ಕರಣಿಸಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀ ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಕೂಡ ಅವರ ವಿಚಾರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಅನುತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ (ರಾಜಾಜಿನಗರ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸುಮಾರು ೧೮ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜೇಗೌಡರನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ, ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ವಿಚಾರಪೂರಿತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಸಾಜನಿಕತೆ. ಇವೆರಡೂ ಕೂಡ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದವು. ಅವರು ಅನೇಕಾರ್ಥಿ ಸನ್ನೆ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಿದಾರೆ. ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಬಗ್ಗೆ ಕಮ್ಯುನಿಸಂ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ವಾದಿ ಲಿನಿಸಂ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ತತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವಕಾಶ ಸಿಗದೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅವರು ನಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಏನೆಂದರೆ ಅವರ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅವರು ರೈತರ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಳವಳ ಇತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕಳವಳ ಇತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ರೈತರ ಬಗ್ಗೆ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಕಂಪ ಇತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ

ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಕೂಟರ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮದ್ರಾಸು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ನೌಕರರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕರಿಗೂ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ತೊಡಕು ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮದ್ರಾಸು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾ ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇತ್ತು, ಅನಂತರ ನಾನು ಹೋಗಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇತ್ತು ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನಂತರ ಅವರು ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ನೀವು ಹೇಳುವುದಲ್ಲ ಸರಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಸಕ್ತಿಗಳು ಏನು ಇದ್ದರು, ಆ ಜನ ಇವನ್ನು ಮುರಿಯಬೇಕು ಅಂತ ಏನು ಮಾಡಿದರು ಅವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತು ಇದ್ದರು ಹೋರಾಡಿದರು. ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಆಗಲಿ ಅವರ ವಿಷಯ ಆ ಪಕ್ಷ ಈ ಪಕ್ಷ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟು ಬಹಳ ದುಡಿಯುವಂಥವ ರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂಥಾವರನು ನಾವು ಈವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ನಮಗೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸದೀಯ ಸದನದಲ್ಲಿ ಈ ತರಹವಾಗಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವವರು ಇವರೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಥಾವರು ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇವರಿಗೆ ಗಲಾಟೆ, ಗಲಾಟೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅಂಥಾ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು ಇವರು. ಇವರು ರೈತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಅಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬೆಂಬಲವಾಗಿದ್ದರು. ಅಂಥಾವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಸದನದಲ್ಲಿ ಈವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ನಮಗೆ ಭಾರಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅವರ ಆಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಅವರ ಬಂಧುವರ್ಗದವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಅರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸೊರನಾರಾಯಣರಾವ್ (ವರ್ತೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನು ಹರಿಹರದಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, ಆದರೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕಿಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂಜೇಗೌಡರು ಶುಕ್ರವಾರ ಧೃಢಕಾರ್ಯರಾಗಿ ಬಂದು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು, ಡೆಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಇವರ ಧಿಡೀರಿನ ಮರಣವಾದುದು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಗಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಅನೇಕರು ಬಂದು ಹೇಳಿದರು, ನಾವು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಡು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಇದ್ದು, ನಂತರ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೃದಯ ಬಡಿತಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ದರು ಎಂದು. ಸಂಸದೀಯ ಸದನದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಈವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಯಾರನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಆತ್ಮೀಯತೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಮುಠನ ಮಾಡಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ, ರೈತರ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ನಮಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಇವರು ಮುಠನ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥಾ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂಥಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಈಗ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಇಂಥಾವರು ಈಗ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ಈ ಸದನ ಬಹಳ ಬಡವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದ ರೀತಿಯ ಕೂಡ ಈ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮರಣಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ ಭಗವಂತನು ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ತಂಬಲಾರದೇ ಇರುವಂಥಾ ಈ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಸೊರಬ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಮ್ಮ ವಿತ್ಯ ಪಕ್ಷದವರು ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಅವರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥಾದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸರಪಳಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ

ಒಂದು ಕೊಂಡಿ ಕಳಚಿದರೂ ಸಹ ಮತ್ತೊಂದು ಕೊಂಡಿ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅದೇ ತರಹ ಕೊಂಡಿ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಹಾಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಇಂಥಾ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಕೊಂಡಿ ಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸೇರಿಸಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಲಿ, ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಾಗ ಯಾವಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೂರವಾದಾಗ ಆತನಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕಂಥಾ, ಮಧನವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಅವನ ಮನೋಭೂಮಿಕೆ ವಿನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಗಮನ ದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಮಧನ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಇಂದು ನಾವು ಆರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರು, ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ, ಒಂದು ದಿವಸ ಈ ಸಾವಿಗಿ ಒಳಪಡತಕ್ಕಂಥವರೇ. ಹಾಗೆ ಈವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಗಿದೆ. ಇದೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಮನೋಧರ್ಮದ ಒಂದು ಭಾಗ, ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ ಅಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಿಂದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದೆನೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಇವರು ರೈತರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪರಿಣಿತ ರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥವರೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಶಾಸಕರು ಈ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥಾ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇವರಿಗೆ ಕಾಮಗಾರಿ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಆಸಕ್ತಿ ಇತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇ ಕಾದರೆ ಇವರು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಂಥಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಬಹಳ ನೋವಾಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆ ದಿವಸ ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯ ರಾದ ಶ್ರೀ ದೊಡ್ಡಬೊರೆ ಗೌಡರ ಒಂದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಕ್ಕು ನಕ್ಕು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆ ಒಂದು ಮಾತು ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೆನಪಿಕ್ಕೊಂಡರೆ ನನಗಂತೂ ಈವೊತ್ತೂ ಕೂಡ ಅವರು ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇನ್ನೂ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನೋ ಅನ್ನುವ ಭಾವನೆ ನನಗೆ ಇದೆ. ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ಅವರ ಕೆಲ ನೆಯ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಅವರ ಈ ಒಂದು ಮನೋ ಭೂಮಿಕೆ ವಿನು ಇತ್ತು ಅದನ್ನು ನೆನಪಿಕ್ಕೊಂಡರೆ ಅಂಥಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲವೆಲ್ಲಾ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ದೈವ ಸಂಕಲ್ಪ. ವಿಧಿ ಇದು ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥಾ ವಿಚಾರವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮರಣಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಂತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ತುಂಬಲಾರದಂತಹ ಈ ನಷ್ಟವನ್ನು ಭರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನು ಶಕ್ತಿ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ಒಕ್ಕೂಡಲಿನಿಂದ ಧ್ವನಿ ಗೂಡಿಸಿ, ತಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೂ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ (ಮಾನ್ಯ ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜೇಗೌಡರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಗಲಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಅವರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. ೧೯೬೭ ರಿಂದ ೧೯೭೨ರವರೆಗೆ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ೧೯೭೨ರ ಚುನಾವಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೋತರು. ೧೯೭೨ ರಿಂದ ೭೮ರವರೆಗೆ ಯಾವ ಜನಪನ್ನು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು, ಅವರ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು, ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನತೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಂಥ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿ, ಅವರು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ, ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ೧೯೭೨ ರಿಂದ ೭೮ರವರೆಗೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ರಾಜಕೀಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತುಂಬಾ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಯಾವ ಜನ ತನ್ನನ್ನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರೋ, ಅವರ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನ ಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಭಾಗಿಯಾಗಿ, ಎಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಂಥ ಕೆಲವು ನೆನಪುಗಳು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು

ಹೊಗುವುದಿಲ್ಲ. ೧೯೭೨ ಮತ್ತು ೧೯೮೩ರ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಎರಡು ಭಾರಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದರು. ಒಂದು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ, ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಂಶ ಎಂದರೆ ಅವರು ಈ ಸದನದ ಯಾವ ಕಡೆ ಕಂಠಿತರಲ್ಲಿ, ಸಂಸದಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದಂಥ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವರು. ಯಾವುದೇ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವರು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಹತ್ಯೋಟಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ಸಭೆಯ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ವಹಿಸಿದಂಥ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿ ಎನ್ನತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಂದೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಂಥಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಅಂತಹ ಒಂದು ವಿಷಯ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊನ್ನೆ ಸಹ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಲಾಣದಲ್ಲಿ, ಅವರು ದೆವಲಿಗೆ ಹೋದರು, ನಾವು ಪಾಟ್ನಾಕ್ಕೆ ಹೋದವು. ಹಾಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ಅವರೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ವಿಧಿಯ ಆಟ ಏನು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಈ ಅಗಲಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಪುರಣ ಅವರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯಾರೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಧಿಯ ಆಟಕ್ಕೆ ನಾವು ತಲೆತಗ್ಗಿ ಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಲೆಬಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂಥ ಈ ಸಭೆ, ಇವತ್ತು ಕಳಾಹೀನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದು ಉತ್ತೇಜ್ಜೆಯ ಮಾತು ಕೂಡಾ ಅಲ್ಲ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಮ್ಮದೇ ಆದಂಥ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದರಲ್ಲದೆ, ಯಾವುದೇ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಎಷ್ಟೇ ಉಪಚಾರದ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಕೂಡಾ ಕಳೆದು ಹೋದಂಥ ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಪಾಪಸ್ ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ತುಂಬಲಾರದಂಥ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳಿ, ಭಗವಂತನು ಮೃತರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಉಪಚಾರ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಕೂಡಾ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ದುಃಖವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ನಾನು ಅವರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ರಾಜಕಾರಣಿ. ಇವತ್ತು ಅವರು ಅಗಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿರತಕ್ಕ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಭಾಗಿಯಾಗಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಇಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿ, ಭಗವಂತನು ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ಚೌಡಯ್ಯ (ಕೆರೆಗೋಡು).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇಂದು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಏಳೂವರೆ ಗಂಟೆಗೆ, ದಿವಂಗತ ಮಂಚೇಗೌಡ ಅವರ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಶಾಸಕರ ಭವನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನನ್ನ ದಿವಸ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ವರೆ ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೂ ನಾವು ಎಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರ ಮನೆಗೆ ಉಂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ನಾವು ನನ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪಾಪಸ್ ಪಡೆದವು. ಅವರು ಇವತ್ತು ಒರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮಂಚೇಗೌಡರ ನನ್ನ ಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಮಾನ್ಯ ಮಾದೇಗೌಡರ ಒಂದು ಸಂಪರ್ಕ, ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ಎಂದು ರಿತಿ ನೀತಿ ಇದು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಕೂಡಾ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದೆ. ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮಂಚೇಗೌಡರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಒಂದು ಸ್ನೇಹ ೧೯೪೫ ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ಶಾಲೆಯ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಪೌಢರಾಲಾ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಮಂಡ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿದ್ದೆವು. ತದನಂತರ ಅವರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಯುವರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೆಜರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಹಾಸ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾವು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಮಾನ್ಯ ಮಂಚೇಗೌಡರು ಎಂ. ಎ. ಪದವಿಧರರಾಗಿದ್ದರು ಫಿಲಾಸಫಿ ಅವರ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ. ನಂತರ ಅವರು ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ

೧೯೫೩-೫೪ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾದೇಗೌಡರು ಹಾಗೂ ಮಂಚೇಗೌಡರು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಾ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ೧೯೬೦ ರಲ್ಲಿ ಅವರು ನಾನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಾ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದೆವು. ಅವರು ಮದ್ರಾಸ್ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಮಂಡ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿದೆ. ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಪುರಮಬಾರಿಗೆ ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಭೆಗೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದರು. ಮಾನ್ಯ ದೇವೇಗೌಡರೂ ಸಹ ಅವರ ಬಂದ ಗುಣವನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದಾರೆ. ಅವರ ಸಾವಿನಿಂದ ನನಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಕೂಡಾ ಅವರ ಸಾವಿನಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ೩೦-೪೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರೈತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಬಂದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಂಥ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅವರು ಒಂದು ರೀತಿ ಭಲದಂಕವಲ್ಲ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ೧೯೬೦ ರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಅವರೂ ನಾವೂ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಅವರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕೂಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಮಾತೇ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿರತಕ್ಕ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಚೇಗೌಡರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ನೀಡಲಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಬಂಧುವರ್ಗದವರಿಗೂ ಇಷ್ಟಮಿತ್ರರಿಗೂ ಒದಗಬಂದಿರತಕ್ಕ ಕಷ್ಟ ಏನಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹಗುರ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ಕರುಣಿಸಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಾನು ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ಧ್ವನಿ ಗೂಡಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು ಏನೊಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ತಮಗೆ ವಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಡಿ. ಸೋಮಪ್ಪ. —ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮಗೆ ರಿಗೂ ಭರಿಸಲಾರದಂಥ ದುಃಖ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಅದೇ ರೀತಿ ದುಃಖ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಅಂದರೆ ಗುರುವಾರದ ದಿವಸ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತು ಮಾತುಕತೆ ಆಡಿದೆವು. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾದ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮನೆಯ ಸರ್ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಂಥ ಹಿರಿಯ ನಾಯಕರು, ಕಳೆದ ೭ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಾನು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವನಾದರೂ ಕೂಡ ಸೋಮಂ ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವತ್ತು ಅವರನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಹಳ ತಬ್ಬಲಿಗಳಾಗಿದೆ ವೆ, ಅವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೂ ದುಃಖ ಭರಿಸಲು ಭಗವಂತನು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿ ಕರುಣಿಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಕಾಳಮಂಗಿಡ (ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ). —ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಚೇಗೌಡರು ಮತ್ತು ನಾನು ಬಹಳ ಆತ್ಮೀಯರಾಗಿದ್ದೆವು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚೌಡಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಿಸ್ಸತಾನೇ ನಾವುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದು, ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿ. ಊಟ ಮಾಡಿದವು. ನಾನು ಒಂದೆರಡು ದಿವಸ ಇದ್ದು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ನಮಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೭-೮ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಫೊನ್ ಮಾಡಿ ಮಂಚೇಗೌಡರು ತೀರಿ ಹೋದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಾಸಕರ ಭವನದಲ್ಲಿ ಮಂಚೇಗೌಡರು ತೀರಿಹೋದ ಸುದ್ದಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಹರಡಿತು ನಾವು ಮತ್ತು ಅವರು ಪಕ್ಕಪಕ್ಕದ ರೂಮುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆವು. ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇದ್ದರೂ ನಾವು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡ ಅವರು ಕಾಳಮಂಗಿಡ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವತ್ತು ಉತ್ತಮ ನಾಯಕರೊಬ್ಬರನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಪ್ರತಿಮ ಹೋರಾಟ ಗಾರನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ರೈತರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿನ ಕಳಕಳಿ ಇದ್ದವರು ಅವರು ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮ ಶಾಂತಿ ನೀಡಲಿ, ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೂ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಪರಮಾತ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಭರಿಸತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

MR. SPEAKER.—I have received the official message from the Special Commissioner, Karnataka Bhavan, New Delhi.

"Shri M. Manche Gowda, MLA, Maddur Constituency expired last night at Delhi as a result of massive heart attack. Arrangements are being made to have the body embalmed and sent by today's flight to Bangalore. Arrangements may please be made at your end to receive the body at Bangalore Airport and to have it sent to his home place at Maddur for funeral arrangements."

I appeal to the Government through this House to take necessary action to send the body.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಡಿ. ದೆ ವೆ ಗೌಡ.—ಸರ್ಕಾರ ಏನೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಚೇಗೌಡರ ನಿಧನಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಬೊಮ್ಮಾಯಿಯವರು, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡರುಗಳು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದಂಥ ಎಲ್ಲಾ ಭಾವನೆಗಳಿಗೂ ನಾನು ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾ ಉನೇ ತಾರೇಖು ಸಭೆ ಮುಂದುವರಿದಾಗ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಇಡೀ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಪತಿಯಿಂದ ಸಭೆ ಮುಗಿಯುವವರೆವಿಗೂ ಒಬ್ಬರ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದರು. ಸಭೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಚೇಗೌಡರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಸಂಬಂಧ ಅಲ್ಲ. ಅವರಿಗೂ ನನಗೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲದಂಥ ವಿಶೇಷವಾದ ಗುಣ ಆತ್ಮೀಯತೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಆತ್ಮೀಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಎಂದೂ ಮರೆಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ಸಭೆಯ ಹಿರಿಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೂಡ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಅವನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಭಾವನೆ ಮೂಡುತ್ತಿತ್ತು. ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಳೆಕಳಿ ಇದ್ದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸದಿಯ ಪಟು. ನನ್ನ ಅವರ ಸಂಬಂಧ ಸದನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಚಿಟಿ ಬಂದರೆ ಇಬ್ಬರಿಂದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬರು ಗದುಗಿನ ಶಾಸಕರಾದಂಥ ಮುಂತಿನ ಪೆಡೆವೆಂತ್ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಂಚೇಗೌಡರು. ಸದನದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಗಲಾಟೆಯಾದರೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದುವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾದಾಗ ಚಿಟಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಸಭೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಾನು ಬಿಡುಕೆ ಚಿಟಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹೋರಾಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಜಾತಾ ತರತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮಂಡ್ಯದ ಹತ್ತಿರ ಜಾತಾ ಬಂದಾಗ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದುದ್ದು ಚೊಡಯ್ಯನವರು, ಮಂಚೇಗೌಡರು ಹಾಗೂ ಮಾದೇಗೌಡರು ಪ್ರತಿಭಾಪಂತ ಮುಖಂಡರುಗಳು. ಸುಮಾರು ೬-೭ ಸಾವಿರ ಜನರು ಜಾತ ದಲ್ಲಿಂದ ದರಿದ್ರ ಇವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡಿದಾಗ ಸುಮಾರು ೬-೭ ಸಾವಿರ ಜನರು ಬರುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಅಷ್ಟೇತಾನೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ೩-೪ ಗಂಟೆ ಯೊಳಗೆ ಜಾತಾದಲ್ಲಿ ಇದಂತವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆಂದರೆ ಅವರ ಅಂತರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂಥ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಚೇಗೌಡರು ಉನೇ ತಾರೇಖು ಈ ಸಭೆ ಮುಗಿದಾಗ ಕೊನೆಯವರೆವಿಗೂ ಇದಂಥ ಮನುಷ್ಯ ಇವತ್ತು ಸಭೆ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಂಬುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮೀಯರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಈ ದಿವಸ ನಿಧನ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕ ಮಂಚೇಗೌಡರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ದುಃಖ ತಪ್ಪು ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭರಿಸತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಅವರು ಇಟ್ಟಂತ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ, ಈ ಮನೆಯ

ಸದಸ್ಯರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಎದ್ದು ಮೃತರ ಅತ್ಯುಕ್ತಿ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಲು ಮೌನ ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆಯು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಸಂತಾಪಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ದಿವಂಗತ ಮಂಜೇಗೌಡರ ಮದ್ದೂರಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

(ಸಭೆಯು ಎದ್ದು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಮೌನ ಆಚರಿಸಿತು)

ಈಗ ಸಭೆಯು ಎದ್ದು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೯ ಗಂಟೆಗೆ ಸೇರುವುದು.

(ಸಭೆಯು ೧೦ ಗಂಟೆ ೫೦ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಂದರೆ ೧೨-೨-೮೪ಕ್ಕೆ ೯ ಗಂಟೆಗೆ ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿತು)